

**Diagnoza implementacji kompetencji kluczowych
w kontekście potrzeb, uwarunkowań lokalnych
i regionalnych oświaty
oraz rynku pracy**

**Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych
im. Hipolita Cegielskiego w Chodzieży**

Opracowanie: Tomasz Jagodziński

Chodzież 2010

Copyright © by Dolnośląska Szkoła Wyższa
Wrocław 2010

SZKOŁA KLUCZOWYCH KOMPETENCJI. Ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych Polski centralnej i południowo – zachodniej” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia

Publikacja dystrybuowana jest bezpłatnie

LIDER PROJEKTU

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7-9

tel./fax +48 817491777

email: Sekretariat@wsei.lublin.pl

PARTNER PROJEKTU

Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

53-609 Wrocław, ul. Wagonowa 9

tel./fax +48 713561538

email: skk@dswe.pl

Spis treści

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY	
1. Położenie geograficzne	5
2. Opis bazy dydaktycznej	5
3. Charakterystyka uczniów szkoły	5
4. Charakterystyka kadry pedagogicznej.....	8
5. Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych	9
II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE	
1. Efekty kształcenia:	
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości	9
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej.....	10
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki.....	10
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych.....	12
2. Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów	13
III. RYNEK PRACY	
1. Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych szkoły	13
2. Kompetencje kluczowe a rynek pracy	14
3. Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy.....	15
IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH	
1. Prognozy demograficzne.....	16
2. Współpraca szkoły z zakładami pracy.....	20
3. Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy	26
V. WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	27

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

1. Położenie geograficzne

Powiat chodzieski, obejmujący cztery gminy oraz miasto powiatowe Chodzież, jest jednym z najbardziej malowniczych rejonów Wielkopolski. Leży w dolinie Noteci, otoczony jest jeziorami i lasami obfitującymi w zwierzyinę łowną. Przyjazne turystyce środowisko oraz urokliwy krajobraz (np. w samej Chodzieży jest przepięknie położone jezioro) sprzyjają aktywnemu i efektywnemu wypoczynkowi. Ciekawą ofertę dla sympatyków aktywnego wypoczynku stanowi dodatkowo możliwość korzystania z turystycznych szlaków pieszych i rowerowych oraz dostęp zarówno do sportów wodnych, jak i jeździeckich.

2. Opis bazy dydaktycznej

Zajęcia w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego w Chodzieży prowadzone są w 29 salach lekcyjnych. Poza tym szkoła posiada 4 pracownie komputerowe, pracownie: chemiczną, elektryczną, mechaniczną, gastronomiczną oraz 3 klasopracownie: ekonomiczną, fizyczną i matematyczną. Zajęcia wychowania fizycznego odbywają się w sali gimnastycznej. Dużym atutem, który decyduje o wyborze szkoły, jest należąca do niej hala sportowo-widowiskowa. Szkoła posiada również multimedialne centrum informacyjne. Klasopracownie fizyki i matematyki wyposażone są w tablice interaktywne, laptop, projektor i niezbędne oprogramowanie. Z kolei pracownia chemiczna posiada nowoczesne stoły laboratoryjne oraz dygestorium.

3. Charakterystyka uczniów szkoły

Młodzież szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu chodzieskiego od wielu lat boryka się z wyborem właściwej ścieżki zawodowej. Wysoki odsetek osób bezrobotnych oraz mała liczba zakładów pracy oferujących zatrudnienie nie ułatwiają młodzieży tej trudnej decyzji.

Według stanu z 30 września 2009 roku w roku szkolnym 2009/2010 w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe powiatu chodzieskiego uczyło się łącznie 1613 uczniów, tj. 61% ogółu, w tym 1135 uczniów w szkołach dla młodzieży (technika, zasadnicza szkoła zawodowa), tj. 61% uczniów tych szkół, i 478 uczniów szkół dla dorosłych (liceum profilowane, szkoła policealna, uzupełniająca technikum dla dorosłych), tj. 62% uczniów tych szkół.

Podział na szkoły publiczne niepubliczne:

- młodzież: 91%, tzn. 1036 uczniów w szkołach publicznych, 9%, tzn. 99 uczniów, w szkołach niepublicznych.
- dorośli: 17%, tzn. 80 uczniów w szkołach publicznych, 83%, tzn. 398 uczniów, w szkołach niepublicznych.

Struktura kształcenia w szkołach dla młodzieży:

- 53%: 607 uczniów techników (84% – publiczne, 16% – niepubliczne),
- 47%: 528 uczniów ZSZ (100% w szkołach publicznych),

Struktura kształcenia w szkołach dla dorosłych:

- 6%: 29 uczniów uzupełniających techników (100% w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych),
- 83%: 398 uczniów liceów profilowanych dla dorosłych (100% w szkołach niepublicznych),
- 11%: 51 uczniów szkół policealnych (100% w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych)¹.

Na terenie powiatu chodzieskiego znajdują się cztery szkoły ponadgimnazjalne, w tym trzy prowadzące kształcenie zawodowe. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego jest największą i jedyną szkołą oferującą absolwentom gimnazjum tak szeroką ofertę w zakresie szkolnictwa zawodowego. W skład Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego w roku szkolnym 2009/2010 wchodzi następujące szkoły:

- a) Technikum (425 uczniów w 15 oddziałach) kształcące w zawodach:
 - technik ekonomista (3 oddziały: klasa I, II, III) – 91 uczniów,
 - technik obsługi turystycznej (1 oddział: klasa I) – 32 uczniów,
 - technik żywienia i gosp. dom. (3,5 oddziału: klasa I*0,5, II, III, IV) – 93 uczniów,
 - technik pojazdów samochodowych (1,5 oddziału: klasa I*0,5, II) – 38 uczniów,
 - technik mechanik (1,5 oddziału: klasa III*0,5, IV) – 41 uczniów,
 - technik handlowiec (3 oddziały: klasa I*0,5, II*0,5, III, IV) – 88 uczniów,
 - technik elektryk (1,5 oddziału: klasa I*0,5, II*0,5, III*0,5) – 42 uczniów,
- b) Zasadnicza Szkoła Zawodowa – 520 uczniów w 21 oddziałach, w tym 3 oddziały OHP Próchnowo (klasa I – 197 uczniów w 8 oddziałach, klasa II – 208 uczniów w 8 oddziałach, klasa III – 115 uczniów w 5 oddziałach), zawody:

¹ Dane Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Chodzieży.

- mechanik pojazdów samochodowych – 81 (16% ogółu uczniów ZSZ),
 - fryzjer – 74 (14% ogółu uczniów ZSZ),
 - sprzedawca – 68 (13% ogółu uczniów ZSZ),
 - tapicer – 58 (11% ogółu uczniów ZSZ),
 - kucharz małej gastronomii – 55 (11% ogółu uczniów ZSZ),
 - stolarz – 37 (7% ogółu uczniów ZSZ),
 - pozostałe zawody: elektryk, monter-elektronik, blacharz samochodowy, elektromechanik pojazdów samochodowych, malarz-tapeciarz, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, murarz, operator obrabiarek skrawających, piekarz, cukiernik, krawiec, rzeźnik wędliniarz, lakiernik, dekarz, ślusarz, zdobnik ceramiki.
- c) Technikum Uzupełniające dla Dorosłych – kształcące w zawodach technik: handlowiec, elektryk, technologii żywności, mechanik – 29 słuchaczy w 2 oddziałach (II, III).
- d) Szkoła Policealna dla Dorosłych: technik prac biurowych – 86 słuchaczy w 2 oddziałach.

Dodatkowym wyzwaniem dla nauczycieli i szkoły, podczas prowadzenia zajęć edukacyjnych, jest duże zróżnicowanie młodzieży pod względem pochodzenia z różnych środowisk społecznych. Do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chodzieży uczęszcza młodzież ze wsi i małych miasteczek, środowisk utrudniających uczniom start w dorosłe życie, odkrycie uzdolnień, pasji i zainteresowań. Nasi uczniowie to często osoby nieufne wobec świata, nieprzekonane o własnych możliwościach. Szkoła, tworząc swą wizję, stawia na pełny rozwój młodego człowieka we wszystkich sferach jego osobowości, traktuje także każdego ucznia holistycznie. Pragnie uczyć młodzież otwartości na świat, ale jednocześnie uzmysławiać jej własną tożsamość, dostarczać wiedzy i umiejętności oraz jej praktycznego wykorzystania, pokazywać i definiować zmieniającą się rzeczywistość, przygotować do poszukiwania tego, co nowe i nieznanne. Przede wszystkim chcemy jednak, odpowiadając na potrzeby polskiej gospodarki i braku wykwalifikowanej kadry technicznej i inżynierskiej, ułatwić uczniom wybór właściwej ścieżki zawodowej, adekwatnej do rynku pracy.

Z analizy SWOT pt. „Charakterystyka uczniów”, przeprowadzonej wśród dyrekcji, przedstawicieli organu prowadzącego, nauczycieli i uczniów, wymienione zostały następujące silne strony uczniów:

- Są związani z lokalnym środowiskiem, najczęściej wracają do swych miejscowości po uzyskaniu kwalifikacji lub ukończeniu szkoły;
- Poprzez przedstawioną analizę rynku pracy będą potrafili dokładnie i perspektywnie wybrać zawód dający im spełnienie zawodowe;
- Znąją wymogi i zasady funkcjonowania współczesnego rynku pracy;
- Posiadają wiedzę na temat własnego zawodu;
- Uczestniczą w różnych projektach i konkursach,
- Znąją języki obce,
- Trafnie wybrali typ szkoły/zawód, co zwiększa ich motywację do nauki i zgłębiania wiedzy w obranych przez nich kierunkach kształcenia;
- Mają lepsze perspektywy na przyszłość (tj. większą szansę na znalezienie pracy po ukończeniu szkoły).

Z kolei wśród słabych stron dotyczących charakterystyki uczniów pojawiły się następujące opinie:

- Nieduże możliwości intelektualne uczniów nie są rozwijane przez rodziców. Rodzice nie chcą współpracować ze szkołą, uznając, że dzieci są dorosłe;
- Brak etatu doradcy zawodowego w szkole;
- Nieznajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy przeszkodzi uczniom właściwie i trafnie dobrać typ szkoły, a tym samym wybrać przyszły zawód;
- Niewłaściwie wybrany typ szkoły/zawód to zmniejszenie motywacji ucznia do nauki i zgłębiania wiedzy w obranym przez siebie kierunku kształcenia;
- Gorsze perspektywy ucznia na przyszłość (tj. mniejsza szansa na znalezienie pracy po ukończeniu szkoły),
- Brak funduszy i osób, które mogłyby przeprowadzić analizę rynku i zaznajomić uczniów z prognozami rynku pracy.

4. Charakterystyka kadry pedagogicznej

Szkoła zatrudnia 88 nauczycieli, z czego 59 jest zatrudnionych w pełnym wymiarze, a 29 w niepełnym wymiarze czasu pracy. Spośród wszystkich nauczycieli 35 posiada stopień nauczyciela dyplomowanego, 29 to nauczyciele mianowani, 19 – kontraktowi, a 5 – stażyści. W szkole zatrudnieni są także: pedagog, psycholog, wychowawca świetlicy, wychowawcy w internacie, nauczyciele bibliotekarze, kierownik szkolenia praktycznego i kierownik internatu. Większość nauczycieli jest egzaminatorami przedmiotów maturalnych lub przedmiotów zawodowych.

5. Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych

Z analizy SWOT pt. „Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych”, przeprowadzonej wśród dyrekcji, przedstawicieli organu prowadzącego, nauczycieli i uczniów, wymienione zostały następujące silne strony:

- Nauczyciele posiadają umiejętność budowy programów (eksperyment i innowacje pedagogiczne);
- Szkoła ma dość dużą wiedzę na temat potrzeb lokalnego rynku pracy;
- Grono pedagogiczne ma duży potencjał intelektualny;
- Kadra pedagogiczna jest dobrze przygotowana i wykształcona;
- Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych oraz lokalnego i regionalnego rynku pracy pozwoli na lepsze przygotowanie uczniów do egzaminów zawodowych i zwiększenie ich „atrakcyjności” na rynku pracy.

Natomiast wśród zagrożeń dotyczących kadry pedagogicznej w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych wymieniono m.in.:

- Niestabilność rynku pracy;
- Brak informacji o rynku lub błędne informacje o nim stwarzają nieprawidłowy obraz oraz nieprawidłowe dostosowanie programu;
- Kształcenie niedostosowane do potrzeb rynku pracy;
- Nietrafiona oferta programowa szkoły zmniejsza zainteresowanie nią wśród absolwentów szkół gimnazjalnych.

II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

1. Efekty kształcenia:

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości:

- Umiejętność dokonywania samooceny. Umiejętność oceny mocnych i słabych stron własnej osoby.
- Umiejętność autoprezentacji.
- Umiejętność pracy w zespole.
- Znajomość zasad skutecznego porozumiewania się.
- Znajomość mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej oraz instytucji rynkowych.
- Umiejętność planowania i uruchamiania działalności gospodarczej. Znajomość podstawowych zasad podejmowania i prowadzenia działalności

gospodarczej dla różnych form prawno-organizacyjnych podmiotów gospodarczych.

- Umiejętność oceny szans i opłacalności przedsięwzięcia gospodarczego.
- Umiejętność aktywnego poszukiwania pracy oraz dokonywanie jej świadomego wyboru.
- Umiejętność gospodarowania własnymi pieniędzmi. Znajomość zasad racjonalnego gospodarowania, oszczędzania i inwestowania oszczędności.
- Umiejętność oceny ofert instytucji finansowych (np. banków) oraz wybór najkorzystniejszej oferty.
- Znajomość zasad etycznych w działalności gospodarczej oraz gotowość do wdrażania wartości etycznych w pracy zawodowej.

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej

- Wyszukiwanie, gromadzenie, selekcjonowanie, przetwarzanie i wykorzystywanie informacji, współtworzenie zasobów w sieci, korzystanie z różnych źródeł oraz sposobów zdobywania informacji.
- Opracowywanie za pomocą komputera: rysunków, tekstów, danych liczbowych, motywów, animacji, prezentacji multimedialnych.
- Wykorzystanie technologii komunikacyjno-informacyjnej do komunikacji i współpracy z nauczycielami i innymi uczniami, a także z innymi osobami.
- Rozumienie zagrożeń i możliwości związanych z Internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych.
- Świadomość zasad prawnych i etycznych dotyczących interaktywnego korzystania z technologii informatycznych.
- Wykorzystywanie komputera oraz programów edukacyjnych do poszerzania wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin.
- Rozwiązywanie problemów i podejmowanie decyzji z wykorzystaniem komputera, stosowanie podejścia algorytmicznego.

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki

- Rozumienie terminów i pojęć matematycznych (m.in. uczeń rozumie pojęcia i terminy matematyczne i sprawnie posługuje się nimi).
- Dobrze opanowana umiejętność liczenia (m.in. uczeń sprawnie wykonuje obliczenia na liczbach, wyrażeniach; przekształca wzory; rozwiązuje równania i nierówności; sprawnie korzysta z kalkulatorów).
- Znajomość miar i struktur (m.in. uczeń rozumie pojęcie odległości, pola, objętości; zna jednostki i własności miar; przelicza jednostki; stosuje związki

miarowe do obliczania pól, obwodów i objętości figur płaskich i przestrzennych).

- Znajomość głównych operacji i sposobów prezentacji matematycznej (m.in.: uczeń zna pojęcie zbioru i podzbioru oraz odnosi je do zbiorów liczbowych, zbiorów punktów, zbiorów wyników pomiaru, zbiorów wyników doświadczeń; rozumie pojęcie zmiennej, pojęcie funkcji, a także ich własności; opisuje zależności między zmiennymi za pomocą wzorów i funkcji).
- Świadomość pytań, na które matematyka może dać odpowiedź (m.in. uczeń rozumie algorytm; umie rozumować przez analogię; wysnuwa proste wnioski z danego twierdzenia w konkretnej sytuacji; rozumie rolę matematyzacji, uogólniania i specyfikacji; wskazuje sytuacje praktyczne, w których można zastosować wiedzę matematyczną).
- Umiejętność stosowania głównych zasad i procesów matematycznych w codziennych sytuacjach prywatnych i zawodowych (m.in. uczeń grupuje i porządkuje dane empiryczne; wyznacza stosunki wielkości i opisuje je z użyciem liczb; szacuje wielkości, posługuje się procentami; posługuje się liczbami i działaniami do modelowania stosunków wielkościowych; posługuje się własnościami figur oraz wyobraźnią do modelowania stosunków geometrycznych; stosuje równania, nierówności, układy równań w rozwiązywaniu problemów; przeprowadza uogólnianie i specyfikację; rozumuje przez analogię; korzysta z gotowych definicji i twierdzeń; rozwiązuje zadania schematyczne i nieschematyczne).
- Umiejętność śledzenia i oceny ciągu argumentów (m.in. uczeń odróżnia założenie i tezę w twierdzeniu; ocenia poprawność doboru argumentów oraz sposobów wnioskowania; rozumie, różnicę między dowodem twierdzenia a przykładem potwierdzającym jego prawdziwość; rozumie różnice pomiędzy różnymi metodami dowodzenia; podąża za tokiem rozumowania autora dowodu).
- Umiejętność przekazywania komunikatów za pomocą języka matematycznego (m.in. uczeń wyraża w języku matematyki informacje podane werbalnie, rysunkiem, schematem, tabelą, diagramem oraz zaobserwowane w rzeczywistości; zapisuje symbolicznie definicje pojęć; przedstawia dane za pomocą tabel, diagramów, grafów, wzorów; zapisuje wzory i zależności matematyczne, stosując symbolikę matematyczną, podaje opis zależności w postaci funkcji; tworzy wypowiedzi matematyczne i wartościuje je).
- Łatwość korzystania z tekstu matematycznego (m.in. uczeń wyszukuje w tekście definicje i twierdzenia; analizuje przedstawione rozwiązania zadań, obliczenia, wnioskowania; przekształca informacje z tekstu, zapisując je w formie

dogodnej do dalszych działań; odczytuje informacje przedstawione za pomocą rysunków, diagramów i tabel; uzupełnia luki w tekście).

- Przejawianie szacunku do prawdy (m.in. uczeń weryfikuje zgromadzone dane; protestuje w przypadku nieuprawnionego manipulowania danymi; jest krytyczny wobec wyników swoich dociekań oraz argumentacji innych; nie korzysta nieuczciwie z cudzej pracy).
- Dążenie do szukania przyczyn (m.in. uczeń przewiduje skutki planowanych działań; rozumie potrzebę ustalenia przyczyn błędów w obliczeniach; wnikliwie analizuje problem; rozważa różne przypadki, nie ograniczając się do przypadków szczególnych).
- Umiejętność oceny zasadności wnioskowań i działań (m.in. uczeń ocenia poprawność rozwiązania; wartościuje rozwiązania tego samego zadania różnymi sposobami; dostrzega sprzeczne informacje lub błędy w rozumowaniach).

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych

Umiejętność posługiwania się językiem obcym w stopniu pozwalającym swobodnie formułować zrozumiałe w przekazie wypowiedzi pisemne i ustne w odniesieniu do spraw życia codziennego (prywatnego oraz zawodowego) z uwzględnieniem realiów i kontekstów społecznych, a także kulturowych obszaru języka nauczanego, kraju ojczystego oraz indywidualnych potrzeb danej osoby, tj.:

- Nabycie wiedzy pozwalającej na rozumienie sensu wypowiedzi osób posługujących się tym językiem jako macierzystym w różnych warunkach odbioru;
- Umiejętność uzyskiwania i udzielania informacji dotyczących życia codziennego (w kwestiach zarówno prywatnych, jak i zawodowych);
- Umiejętność formułowania płynnych i spójnych wypowiedzi na określone tematy, z zastosowaniem form gramatycznych odpowiednich do wyrażania teraźniejszości, przeszłości i przyszłości;
- Wiedza pozwalająca na właściwe reakcje językowe na wypowiedź rozmówcy;
- Umiejętność inicjowania i podtrzymywania rozmowy;
- Umiejętność prowadzenia prostych negocjacji;
- Opanowanie wymowy języka obcego w stopniu zapewniającym zrozumiałość wypowiedzi, których odbiorcą są osoby posługujące się tym językiem jako macierzystym;
- Rozumienie powszechnie spotykanych dokumentów i tekstów autentycznych (ogłoszenia, instrukcje itp.) oraz narracyjnych;

- Umiejętność formułowania i zapisania własnych oraz otrzymanych komunikatów oraz tekstów użytkowych z zachowaniem podstawowych zasad ortografii i interpunkcji języka obcego;
- Chęć i umiejętność rozwijania integracji wszystkich sprawności językowych, tj. słuchania, mówienia, czytania i pisania.

2. Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów

- wzmacniają skuteczność funkcjonowania w grupie,
- zwiększają efektywność zawodową,
- ułatwiają poruszanie się na rynku pracy,
- umożliwiają zdobywanie wiedzy,
- ułatwiają współżycie w społeczeństwie, rodzinie,
- uczą radzenia sobie w nowych sytuacjach,
- wzmacniają pozytywnie,
- wzbogacają osobowość,
- ułatwiają panowanie nad emocjami.

III. RYNEK PRACY

1. Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych szkoły

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chodzieży wynika, że na koniec 2009 roku było zarejestrowanych 2853 osób bezrobotnych, z czego 1687 stanowiły kobiety. Liczba zarejestrowanych do 12 miesięcy od ukończenia nauki wynosiła 252 osoby, natomiast powyżej 12 miesięcy 533 osób.

W stosunku do grudnia 2008 roku liczba bezrobotnych jest większa o 678 osób. Na koniec grudnia 2009 r. stopa bezrobocia w rejonie powiatu chodzieskiego wyniosła 15,5% (w grudniu 2008 wynosiła 12%). W wyżej wymienionym okresie (koniec grudnia 2009 r.) stopa bezrobocia dla Polski wynosiła 11,9%, a dla województwa wielkopolskiego 9,1%.

Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które nie posiadały zawodu – 352 osoby, w tym 111 osób zarejestrowanych do 12 miesięcy od ukończenia nauki, 10 osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Następnie najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które posiadały zawód:

- sprzedawca – 254 osoby,
- asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista) – 109 osób,

- ślusarz – 96 osób,
- krawiec – 76 osób,
- kucharz – 68 osób,
- mechanik samochodowy – 56 osób,
- handlowiec – 53 osoby,
- ceramik wyrobów użytkowych ozdobnych – 50 osób,
- murarz – 47 osób,
- technik rolnik – 42 osoby,
- zdobnik ceramiki – 40 osób,
- kucharz małej gastronomii – 37 osób,
- tapicer – 33 osoby,
- technik żywienia i gospodarstwa domowego – 30 osób,
- rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej (zawód szkolny: rolnik) – 30 osób.

Poza tym wśród zawodów, w których mniej niż 30 osób pozostawało bez pracy w końcu 2009 roku można wymienić takie jak: technik mechanik, technik technologii odzieży, szwaczka, technik technologii ceramicznej, mechanik pojazdów samochodowych, pracownik administracyjny (zawód szkolny: technik administracji), kelner, sprzątaczką, stolarz, monter sprzętu oświetleniowego i lamp elektrycznych, piekarz, kierowca samochodu ciężarowego, kierowca ciągnika rolniczego, tokarz, fryzjer, elektromonter instalacji elektrycznych, magazynier, monter instalacji wodociągowych i kanalizacji, malarz-tapeciarz.

2. Kompetencje kluczowe a rynek pracy

Wykształcenie umiejętności kluczowych staje się we współczesnym świecie ważniejsze niż posiadanie wszechstronnej wiedzy. Dzieje się tak dlatego, że obecny rynek pracy wymaga od pracowników elastyczności, kreatywności, zdolności organizacyjnych, komunikatywności, wyobraźni. Gromadzenie informacji przez ucznia nie oznacza jeszcze umiejętności posługiwania się nimi, a ponadto trudno z góry przewidzieć, jakie umiejętności będą potrzebne za kilka lub kilkanaście lat. W przeciwieństwie do poprzednich lat obecnie przyjmuje się, że w ciągu swojego życia człowiek w przyszłości będzie kilka razy zmieniał wykonywany zawód. Aby było to możliwe, musi mieć określone predyspozycje i umiejętności, które ułatwiają mu zdobywanie nowych kompetencji.

Odchodzimy więc od gromadzenia wiedzy na rzecz umiejętności szukania jej, przekształcania i wykorzystywania dotychczasowych doświadczeń rozwiązywaniu

coraz to nowych zadań. Ważne jest też wykształcenie umiejętności współpracy z zespołem w poszukiwaniu rozwiązań nietypowych problemów. Szkoła musi więc dostosować siebie i uczniów do wymogów współczesnego świata. Opanowanie umiejętności kluczowych umożliwi młodym ludziom sprawne funkcjonowanie w szybko zmieniającej się rzeczywistości, pozwoli im dostosować się do coraz to nowych wymagań rynku pracy.

3. Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy

Oceniając możliwości zatrudnienia i funkcjonowania absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy, należy brać pod uwagę analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w zawodzie. Wśród takich zawodów w 2009 roku na terenie powiatu chodzieskiego można wymienić:

- pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych),
- przedstawiciel handlowy (regionalny),
- rzeźnik-wędliniarz,
- monter,
- kierowca autobusu,
- robotnik gospodarczy,
- woźny,
- operator urządzeń do cięcia folii i płyt,
- tynkarz,
- brukarz,
- recepcjonista,
- bibliotekarz,
- technik informatyk,
- fizjoterapeuta,
- pielęgniarka,
- wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych,
- kasjer handlowy,
- cieśla.

Z kolei wśród zawodów nadwyżkowych można wymienić takie jak: handlowiec (zawód szkolny: technik handlowiec), kucharz, kucharz małej gastronomii, mechanik samochodów osobowych, mechanik pojazdów samochodowych, cukiernik.

Niewątpliwie dane statystyczne, którymi dysponuje Powiatowy Urząd Pracy, nie odzwierciedlają rzeczywistości. Trudno jednoznacznie i bardzo wyraźnie określić, na które zawody występuje największy popyt ze strony pracodawców, a które są deficytowe, gdyż do urzędu zgłaszana jest tylko część ofert pracy. Zakłady pracy poszukując pracowników, korzystają nie tylko z usług pośrednictwa pracy. Nawiązanie kontaktu z pracownikami PUP traktują jako alternatywne źródło pozyskiwania personelu w stosunku do innych dostępnych metod rekrutacyjnych. Warto zaznaczyć, że w ewidencji osób bezrobotnych i poszukujących pracy figurują osoby o wskazanych przez pracodawcę wymaganiach. Często powodem trudności z obsadzeniem wakatów jest: wiek osoby bezrobotnej, długotrwałe bezrobocie, długie przerwy w zatrudnieniu, zdezaktualizowanie uprawnień i kwalifikacje zawodowe.

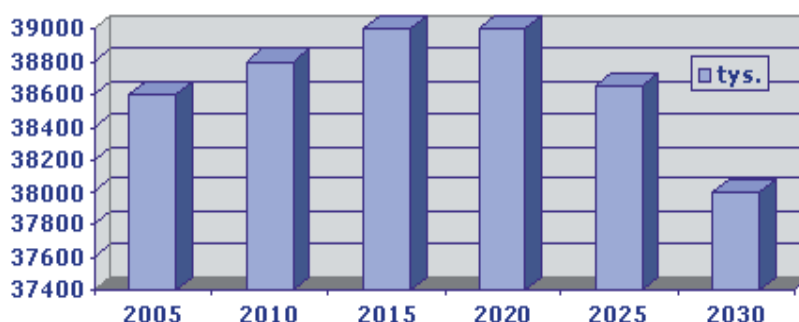
IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH

1. Prognozy demograficzne

W ostatnim czasie obserwuje się w Polsce zmianę „wzorców tworzenia rodzin, postaw i zachowań prokreacyjnych. Postępuje proces wydłużania się życia ludzkiego, a na skutek malejącej dzietności starzenie się społeczeństwa ulega przyspieszeniu. Charakter tych przemian świadczy o zaawansowanym już procesie transformacji demograficznej”.

W 1980 r. ludność Polski liczyła 35 735 tys. osób, a w 2002 r. – 38 230 tys. W tym okresie nastąpił wzrost liczby ludności o 7%. Do 1998 roku malało jednak tempo przyrostu ludności, a od 1999 r. liczba ludności z roku na rok ulega zmniejszeniu o około 0,03% co rok. Prognozy dla Polski są nadal niekorzystne. Według Głównego Urzędu Statystycznego liczba ludności w 2030 r. zmniejszy się do 28 025 tys. Oznacza to spadek liczby ludności o 0,5% w stosunku do 2002 r.

Prognoza liczby ludności w Polsce na lata 2005-2030

Źródło: Mały Rocznik Statystyczny, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2003, tab. 18 (80).

Obserwuje się także znaczny spadek przyrostu naturalnego. Liczba urodzeń nieprzerwanie maleje. Po raz pierwszy w 2002 r. przyrost naturalny osiągnął wartość ujemną. Postępuje proces wydłużania się długości życia. Istnieje znaczna różnica pomiędzy długością życia mężczyzn i kobiet. Kobiety żyją dłużej. Do 2030 r. długość życia ma wzrosnąć do 74,7 lat dla mężczyzny i 81,4 lat dla kobiety. Polsce grozi więc kolejna demograficzna bomba. W tej chwili gospodarka Polski boryka się z problemem zatrudnienia setek tysięcy absolwentów. W następnym dziesięcioleciu dotknie Polskę odwrotny proces – setki tysięcy ludzi będą co roku odchodziły na emeryturę, a ich utrzymanie spocznie na barkach osób zatrudnionych.

Spółczesność Polski na tle krajów Europy Zachodniej jest jeszcze młode – statystyczny Polak ma 35 lat – ale już wkrótce zacznie się to zmieniać. Z roku na rok rodzi się coraz mniej dzieci, rośnie natomiast średnia długość życia. Według demografów proces starzenia się społeczeństwa rozpoczął się już w 2005 roku, a jego szczyt przypadnie na lata 2010–2020. W następnej dekadzie w wiek emerytalny (kobieta 60 lat, mężczyzna 65 lat) wejdzie łącznie około 2 mln ludzi – to osoby urodzone w powojennym wyżu lat 50. W 2020 roku co piąty Polak będzie emerytem (21%), i to pod warunkiem, że w Polsce będzie się rodziło więcej dzieci niż obecnie. Dziesięć lat później, w 2030 roku, osoby w wieku emerytalnym będą stanowiły 25% naszego społeczeństwa, a statystyczny Polak będzie miał 44 lata.

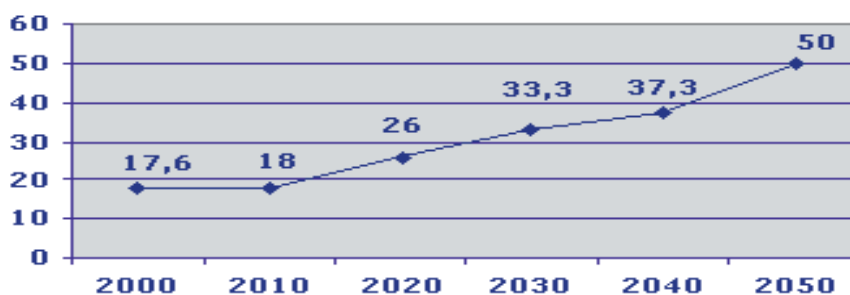
Według demografów w 2020 roku liczba osób uprawnionych do świadczeń emerytalnych wyniesie 8 mln 200 tys. (w 2000 roku w Polsce było 5 mln 700 tys. emerytów). Na 100 osób w wieku produkcyjnym będzie wówczas przypadało 70 osób w wieku nieprodukcyjnym, czyli dzieci i młodzieży oraz osób starszych (w 2000 ro-

ku na 100 pracujących przypadało 55 osób niepracujących). Poniżej na rysunku proces starzenia się społeczeństwa polskiego.

Nastąpiły zmiany struktury demograficznej kraju w podziale na grupy:

- w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat),
- w wieku produkcyjnym (18–64 lata dla mężczyzn i 18–59 lat dla kobiet),
- w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej dla mężczyzn oraz 60 lat i więcej dla kobiet).

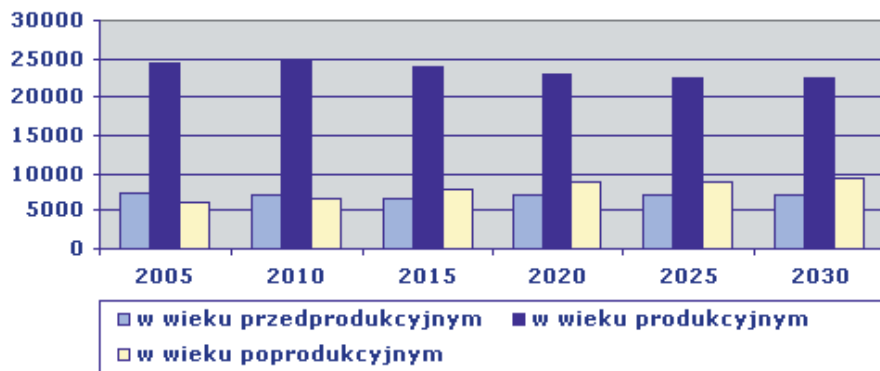
**Liczba osób w wieku 65 i więcej lat
w przeliczeniu na 100 osób w wieku 15-64 lata
– prognoza ONZ**

Źródło: "Rzeczpospolita" z 12.07.02 r.

Nastąpił znaczny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym – o 22%. Niewielki wzrost o 8% zanotowano w grupie osób w wieku produkcyjnym, natomiast aż o 20% wzrosła liczebność ostatniej z wyżej wymienionych grup. „Obecnie liczba osób w wieku poniżej 18 lat jest prawie dwukrotnie większa niż liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Około 2017 r. odsetki te wyrównają się, a pod koniec ćwierćwiecza liczba ludzi starych będzie przewyższała liczbę młodzieży”.

Prognoza liczby ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w Polsce na lata 2005-2030

Źródło: „Gazeta Ubezpieczeniowa” nr 8 z 24 lutego 2004 r., s. 6.

Kobiety z powojennych roczników (1948–1955) wiek uprawniający do zakończenia pracy zawodowej osiągną za cztery lata, a o wcześniejszą emeryturę część z nich może ubiegać się już teraz. „Wysyp” mężczyzn emerytów z tych roczników powinien zacząć się o pięć lat później. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (czyli kobiet po 60., a mężczyzn po 65. roku życia) będzie wówczas szybko rosnąć. Według prognozy demograficznej w 2010 roku będzie ich w Polsce 6431 tys., za następne dziesięć lat o co najmniej 2 mln więcej, a w 2030 roku już prawie 9,6 mln. „Poprodukcyjni” (w końcu 2003 roku – 15% mieszkańców Polski) będą wówczas stanowić ponad 26% ludności.

Jednocześnie do 2030 roku zmaleje (z 23,8 do 20,8 mln) liczba osób w wieku produkcyjnym (18–59/64 lata). Na 100 zdolnych do pracy przypadać więc będzie wówczas 46 osób starszych. To niemal dwa razy więcej niż w końcu 2003 roku, gdy ta relacja wynosiła 24 do 100. Choć jednak wyż emerytalny już się zaczyna, trudno określić, ilu nowych emerytów przybędzie w kolejnych latach. W połowie 2002 roku, jak wynika ze spisu powszechnego, emeryturę otrzymywało bowiem prawie 1,6 mln osób, które miały mniej niż 60/65 lat.

Wynika to po części z faktu, że niektórym grupom zawodowym (np. wojsku i policji) przysługuje ona stosunkowo wcześniej. Jest jednak również skutkiem stosowanych w latach 90. sposobów łagodzenia napięć na rynku pracy, sprowadzających się często do aprobaty ucieczki przed bezrobociem na emeryturę albo na rentę inwalidzką (pobiera ją około 530 tys. osób między 40. a 49. rokiem życia oraz około 1030 tys. w wieku 50–59 lat). Zmiany w przepisach eliminują stopniowo te możli-

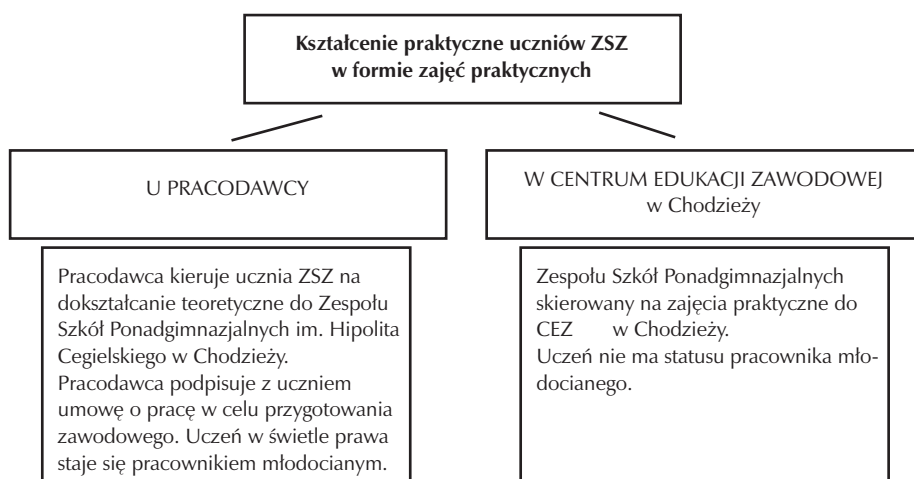
wości, co oznacza, że wzrost liczby emerytów będzie zależał przede wszystkim od czynników demograficznych².

2. Współpraca szkoły z zakładami pracy

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego od wielu lat współpracuje z pracodawcami w ramach praktycznej nauki zawodu. Praktyczna nauka zawodu odbywa się w formie zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych.

Kształcenie praktyczne uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej odbywa się w formie zajęć praktycznych (schemat nr 1).

Schemat 1. Kształcenie praktyczne uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej.

W tabeli nr 1 i nr 2 przedstawiono liczbowe zestawienie uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej kształcących się w różnych zawodach:

Tabela 1.: Liczbowe zestawienie uczniów ZSZ, kształcących się w zawodach dwuletnich. Rok szkolny 2009/2010.

Nazwa zawodu	Liczba uczniów ZSZ w roku szkolnym 2009/2010		
	Klasa I	Klasa II	Razem
Sprzedawca	41	25	66
Kucharz małej gastronomii	43	19	62
Zdobnik ceramiki	1	2	3
Operator urządzeń przemysłu ceramicznego	-	1	1
Malarz-tapeciarz	10	4	14
Lakiernik	5	4	9

² www.ikepzu.pl.

**Tabela 2. Liczbowe zestawienie uczniów ZSZ, kształcących się w zawodach trzyletnich.
Rok szkolny 2009/2010.**

Nazwa zawodu	Liczba uczniów ZSZ w roku szkolnym 2009/2010			
	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem
Tapicer	13	19	25	57
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	6	9	1	16
Drukarz	-	1	-	1
Krawiec	1	1	3	5
Fryzjer	26	25	25	76
Mechanik pojazdów samochodowych	21	40	20	81
Blacharz samochodowy	3	4	1	8
Elektryk	4	1	2	7
Operator obrabiarek skrawających	2	1	4	7
Murarz	3	10	7	20
Stolarz	10	19	12	41
Piekarz	-	9	4	13
Cukiernik	-	1	2	3
Ślusarz	8	10	2	20
Dekarz		1	1	2
Rzeźnik-wędliniarz	2	-	1	3
Elektromechanik pojazdów samochodowych	3	-	3	6
Monter-elektronik	1	-	-	1

440 uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej odbywa praktyczną naukę zawodu w formie zajęć praktycznych u pracodawcy, na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego. Stanowi to 84% ogółu uczniów ZSZ. 82 uczniów, co stanowi 16% ogółu uczniów ZSZ, odbywa zajęcia praktyczne w Centrum Edukacji Zawodowej, na podstawie skierowania dyrektora Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego w Chodzieży. Tabela nr 3 prezentuje liczbowe zestawienie uczniów ZSZ realizujących zajęcia praktyczne w CEZ w Chodzieży z podziałem na zawody.

Tabela 3.: Realizacja praktycznej nauki zawodu uczniów ZSZ w Centrum Edukacji Zawodowej w Chodzieży. Rok szkolny 2009/2010.

Zawód	Liczba uczniów realizujących praktyczną naukę zawodu w formie zajęć praktycznych w CEZ w Chodzieży			
	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem
Kucharz małej gastronomii	15	2	-	17
Ślusarz	1	2	2	5
Fryzjer	15	12	17	44
Mechanik pojazdów samochodowych	4	9	3	16

Kształcenie praktyczne uczniów Technikum odbywa się w formie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Kształcenie praktyczne w formie zajęć praktycznych realizowane jest w następujących zawodach: technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik mechanik, technik elektryk. Wszyscy uczniowie Technikum, kształcący się w wymienionych zawodach, odbywają zajęcia praktyczne w Centrum Edukacji Zawodowej. Zajęcia praktyczne w zawodach: technik ekonomista, technik handlowiec i technik obsługi turystycznej odbywają się w szkolnych pracowniach. Praktyki zawodowe w Technikum realizowane są według ramowych planów nauczania dla poszczególnych zawodów. Uczniowie kierowani są na praktyki zawodowe do pracodawców. Tabela nr 4 prezentuje liczbowe zestawienie uczniów technikum odbywających praktyki zawodowe i zajęcia praktyczne w roku szkolnym 2009/2010, z podziałem na zawody.

Tabela 4. Liczbowe zestawienie uczniów Technikum odbywających praktyki zawodowe i zajęcia praktyczne. Rok szkolny 2009/2010.

Zawód	Liczba uczniów odbywających praktyki zawodowe				Liczba uczniów odbywających zajęcia praktyczne			
	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV
Technik ekonomista	-	31	30	-	-	-	30	-
Technik elektryk	-	15	7	-	-	15	7	-
Technik handlowiec	-	15	30	-	-	-	15	30
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	-	27	23	-	-	27	23	26
Technik pojazdów samochodowych	-	-	-	-	-	-	-	-
Technik obsługi turystycznej	31	-	-	-	-	-	-	-
Technik mechanik	-	-	16	-	-	-	16	25
Razem liczba uczniów	198				138			

198 uczniów technikum w zawodach: technik ekonomista, technik handlowiec, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik elektryk, technik mechanik i technik obsługi turystycznej – objętych jest realizacją praktycznej nauki zawodu w formie praktyk zawodowych. Realizowane są one u pracodawców, na podstawie umów zawartych pomiędzy szkołą a pracodawcą. Uczniowie znajdują praktyki głównie na lokalnym rynku pracy. Pracodawcy lokalnego rynku pracy chętnie przyjmują uczniów technikum na kształcenie praktyczne w formie praktyk zawodowych. Zdarzają się przypadki uczniów, którzy po ukończeniu technikum znajdują zatrudnienie u pracodawcy, u którego odbywali praktykę zawodową.

138 uczniów technikum w zawodach: technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik elektryk, technik mechanik objętych jest kształceniem praktycznym w formie zajęć praktycznych. Wszyscy uczniowie realizują zajęcia praktyczne w Centrum Edukacji Zawodowej w Chodzieży.

Pracodawcy

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego w Chodzieży współpracuje w ramach praktycznej nauki zawodu z blisko 150 różnymi zakładami pracy. Przeważają przedsiębiorcy lokalnego rynku. Tabela nr 5 prezentuje liczbowe zestawienie pracodawców, kształcących młodocianych pracowników w zawodach robotniczych.

Tabela nr 5. Liczbowe zestawienie zakladów pracy, ksztalcących mlodocianych pracowników w zawodach robotniczych. Rok szkolny 2009/2010.

Lp.	Zawód	Liczba pracodawców ksztalcących w danym zawodzie
1.	Blacharz samochodowy	3
2.	Cukiernik	2
3.	Dekarz	2
4.	Drukarz	1
5.	Elektromechanik	2
6.	Elektryk	6
7.	Fryzjer	18
8.	Krawiec	4
9.	Kucharz malej gastronomii	13
10.	Lakiernik	4
11.	Malarz-tapeciarz	7
12.	Mechanik pojazdów samochodowych	20
13.	Monter instalacji i urzadzén sanitarnych	4
14.	Murarz	5
15.	Operator obrabiarek skrawajacych	5
16.	Operator urzadzén przemyslu ceramicznego	1
17.	Piekarz	3
18.	Stolarz	10
19.	Ślusarz	4
20.	Tapicer	3
21.	Sprzedawca	23
22.	Rzeźnik-wędliniarz	2
23.	Monter-elektronik	1

Uczniowie technikum realizujacy praktyki zawodowe najczęściej odbywają je u pracodawców zatrudniających mlodocianych pracowników w zawodach robotniczych.

Tabela nr 6. prezentuje zakłady pracy, w których kształcą się najwięcej młodocianych pracowników:

Tabela 6.: Przedsiębiorcy zatrudniający najwięcej młodocianych pracowników

Lp.	Nazwa pracodawcy	Liczba kształcących uczniów	Zawód
1	EUROPOL-MEBLE SA	64	<ul style="list-style-type: none"> • Tapicer
2	Przedsiębiorstwo Maciej i Wiesław Gramowscy ATA TECHNIK sp. j.	24	<ul style="list-style-type: none"> • Elektromechanik pojazdów samochodowych • Elektryk • Ślusarz • Operator obrabiarek skrawających • Mechanik pojazdów samochodowych
3	HG INWEST BUDOWLANI Kaczmarek Chmara sp. j.	10	<ul style="list-style-type: none"> • Monter instalacji i urządzeń sanitarnych • Murarz

Porozumienie pomiędzy Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego a Cechem Rzemiosł Różnych w Chodzieży.

Opierając się na ustaleniach Wielkopolskiego Kuratora Oświaty, prezesa Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej w Poznaniu oraz prezesa Izby Rzemieślniczej i Przedsiębiorczości w Kaliszu z 2 grudnia 2005 roku, dotyczących zwiększenia nadzoru pedagogicznego nad praktyczną nauką zawodu młodocianych pracowników przez szkoły zawodowe oraz cechy, 20 kwietnia 2007 zostało zawarte porozumienie pomiędzy Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego a Cechem Rzemiosł Różnych w Chodzieży. W imieniu Szkoły porozumienie podpisała Pani Dyrektor Mirosława Kutnik, natomiast w imieniu Cechu – Starszy Cechu Edmund Kaczmarek.

Strony porozumienia zobowiązują się do podjęcia działań zmierzających do poprawy stanu i jakości kształcenia zawodowego w zakresie praktycznego kształcenia uczniów zasadniczych szkół zawodowych, a szczególnie zobowiązują się do:

- Konsultowania spraw związanych z przyjmowaniem uczniów do szkoły zawodowej i zawieraniem umów o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- Kształtowania właściwych relacji pomiędzy nauczaniem teoretycznym i praktycznym;
- Uzgadniania terminów i miejsc odbywania kursów z teoretycznych przedmiotów zawodowych;
- Ścisłej współpracy w celu jak najlepszego przygotowania uczniów do egzaminu czeladniczego;

- Odbywania cyklicznych spotkań w celu omówienia stopnia realizacji porozumienia.

Inne działania w ramach współpracy pomiędzy Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego w Chodzieży a pracodawcami:

- organizowanie corocznych spotkań z pracodawcami;
- udział pracodawców w Targach Edukacyjnych powiatu chodzieskiego;
- współpraca w ramach Projektu Regio;
- współpraca, której celem jest zwiększenie zdawalności egzaminów zewnętrznych – czeladniczych i potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

3. Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy

Szkoła podejmuje następujące działania:

- informowanie uczniów o sytuacji na rynku pracy (działania te prowadzi kierownik szkolenia praktycznego),
- prowadzenie zajęć w zakresie doradztwa zawodowego przez pedagoga,
- realizacja projektów edukacyjnych zmierzających do rozwoju uczniów, zachęcenia do uczenia się przez całe życie,
- współpraca międzynarodowa szkoły – uczniowie poznają inne systemy edukacyjne i metody kształcenia zawodowego, np. w szkole w Ahaus (Niemcy),
- wybrani uczniowie odbywają praktykę zawodową w Niemczech.

W zakresie realizacji projektów edukacyjnych zmierzających do rozwoju ucznia szkoła uczestniczyła w następujących projektach:

- „Dajemy Ci szansę skorzystaj z niej” – realizowanego w roku szkolnym 2007/2008 w ramach programu „Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych”,
- „Dajmy Im szansę” – realizowanego w roku szkolnym 2008/2009 w ramach programu „Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych”,
- Projekt „przyjazna szkoła”,
- Program Comenius „Uczenie się przez całe życie” – nazwa projektu: „Jeden dzień z życia – przyjaźń na całe życie”,
- Chodziesko-Trostanieckie spotkania młodzieży.

V. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Kompetencje są definiowane jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Kompetencje kluczowe uważane są za jednakowo ważne, ponieważ każda z nich może przyczynić się do udanego życia w społeczeństwie wiedzy.

W związku z postępującą globalizacją Unia Europejska staje przed coraz to nowymi wyzwaniami, dlatego każdy obywatel będzie potrzebował szerokiego wachlarza kompetencji kluczowych, by łatwo przystosować się do szybko zmieniającego się świata, w którym zachodzą rozliczne wzajemne powiązania.

Na podstawie analizy dokumentów, wywiadów, analizy istniejącej sytuacji szkoły i uwarunkowań środowiskowych szkoły można sformułować następujące wnioski:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego w Chodzieży to największa szkoła prowadząca kształcenie zawodowe, posiadająca dobrą bazę dydaktyczną, w której kształcą się młodzież powiatu chodzieskiego.
- W szkole występuje duże zróżnicowanie młodzieży pod względem pochodzenia z różnych środowisk społecznych. Do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chodzieży uczęszcza młodzież ze wsi i małych miasteczek, środowisk utrudniających uczniom start w dorosłe życie, odkrycie uzdolnień, pasji i zainteresowań.
- Szkoła ma bardzo dobrze przygotowaną kadrę pedagogiczną, posiadającą umiejętności budowy programów, która wspólnie analizuje wyniki egzaminów zewnętrznych (maturalnego i potwierdzającego kwalifikacje zawodowe).
- Szkoła współpracuje z lokalnym rynkiem pracy – pracodawcami, Powiatowym Urzędem Pracy, Cechem Rzemiosł Różnych, pozyskując bieżące informacje o wymaganiach wobec młodocianych pracowników i praktykantów.
- Szkoła uczestniczy w licznych projektach edukacyjnych, w których uczniowie mogą rozwijać swoje zainteresowania oraz przygotowują się do funkcjonowania na rynku pracy.
- Zagrożeniem dla młodzieży kończącej szkołę jest nieunormowany rynek pracy z rosnącym bezrobociem i zawodami nadwyżkowymi, w których kształcą się aktualnie uczniowie.

- Konieczność opracowania autorskich programów uwzględniających kompetencje kluczowe i zawodowe.
- Wdrożenie autorskich programów uwzględniających kompetencje kluczowe i zawodowe.

Analizy przeprowadzone wśród kierownictwa szkoły

Analiza SWOT

Współpraca Szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy Znajomość wymagań, potrzeb i prognoz rynku pracy i ich uwzględnianie w pracy z uczniem

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Współpracują z PUP, – organizacja spotkań z pracodawcami, – współpraca z Cechem Rzemiosł Różnych, – przygotowywanie i realizacja projektów edukacyjnych wspólnie z pracodawcami i przeprowadzanie eksperymentów pedagogicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Pozyskuje się aktualne informacje o stanie rynku pracy (zawody deficytowe i nadwyżkowe), – konsultacje i pozyskiwanie opinii nt. wprowadzenia nowego zawodu do oferty szkoły, – pozyskiwanie informacji o wymaganiach pracodawców wobec młodocianych pracowników i praktykantów, – pracodawcy udostępniają swoją bazę do odbywania praktyk zawodowych.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Nie wszyscy pracodawcy dobrze współpracują ze szkołą, – nie we wszystkich firmach dobrze realizuje się program zajęć praktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nieunormowany rynek pracy, – wzrost bezrobocia.

Analiza SWOT

Współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych Wykorzystywanie wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Wspólna analiza wyników egzaminów zewnętrznych (maturalnego i potwierdzającego kwalifikacje), – współpraca przy organizowaniu prób i właściwych egzaminów (zespoły nadzorujące), – wspólne szkolenia w ramach WDN. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ustalenie we wszystkich planach nauczania realizacji kompetencji kluczowych, np. poprawne posługiwanie się j. Ojczystym.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Brak porozumienia. 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak współpracy, – izolowanie się grup nauczycielskich.

Analiza SWOT

**Kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły
Pobudzenie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych
oraz przygotowanie młodzieży do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Kadra nauczycielska o wysokich kwalifikacjach zawodowych, dobrze przygotowana pod względem merytorycznym, – rozwijanie zajęć pozalekcyjnych, – realizacja projektów edukacyjnych z EFS i budżetu państwa, – współpraca międzynarodowa szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nauczyciele swoje umiejętności wykorzystują do dobrej organizacji procesu edukacyjnego, – uczniowie w małych grupach doskonalą umiejętności, – nauczyciele i uczniowie poznają inne systemy edukacyjne (Europa).
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Zniechęcenie nauczycieli, – zbyt duża liczba godzin, tzw. „karcianych” powoduje słabą organizację zajęć pozalekcyjnych, – ze współpracy międzynarodowej korzysta niewielka grupa uczniów i nauczycieli. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchowne realizowanie zadań.

Analiza SWOT

**Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych
Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych
i rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Nauczyciele posiadają umiejętności budowy programów (eksperyment i innowacje pedagogiczne), – szkoła dysponuje dość dużą wiedzą nt. potrzeb lokalnego rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Jest szansa doskonalenia procesu edukacyjnego, monitorowania zmian na rynku pracy.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Umiejętności merytoryczne nauczycieli muszą być rozwijane i wzmacniane wiedzą nt. konstrukcji programów (wiedza teoretyczna). 	<ul style="list-style-type: none"> – Niestabilność rynku pracy.

Analiza SWOT
Charakterystyka uczniów
Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Uczniowie związani z lokalnymi środowiskiem, najczęściej wracają do swych miejscowości po uzyskaniu kwalifikacji, - uczniowie wymagają wsparcia, szczególnie w zakresie psychologicznym (kształtowanie etosu nauki, rozwijanie motywacji do pracy umysłowej, wzmacnianie wiary w siebie). 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczniowie wymagają wzmacniania psychologicznego, niektórzy z nich podejmują pracę już podczas nauki w szkole.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Nieduże możliwości intelektualne uczniów nie są rozwijane przez rodziców, - rodzice nie chcą współpracować ze szkołą, uznając, że dzieci są dorosłe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Niska motywacja uczenia się, - nauka nie jest dla uczniów najistotniejsza, ale jednak wybierają szkołę średnią, więc podświadomie wiedzą, że wiąże się z nią awans społeczny.

Analizy przeprowadzone w organie prowadzącym

Analiza SWOT
Współpraca Szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy
Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy i ich uwzględnianie w pracy z uczniem

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Uczniowie ZSZ są młodocianymi pracownikami, - korzystanie z analiz zatrudnienia WUP, - aktywna współpraca z lokalnymi pracodawcami. 	<ul style="list-style-type: none"> - Szeroka gama zawodów, w których kształceni są młodociani pracownicy, - dostosowanie do aktualnej sytuacji na rynku.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Brak zatrudnienia młodocianych pracowników po zakończeniu nauki (zatrudniani są kolejni młodociani pracownicy), - ograniczone lub brak prognoz dotyczących zatrudnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość kształcenia w nadwyżkowych zawodach.

Analiza SWOT

**Kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły
Pobudzanie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych
oraz przygotowanie młodzieży do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja programów i projektów z różnych dziedzin, skierowanych do uczniów, np. Comenius, - Powiatowy Program wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży – stypendia za wyniki i dodatkowe zajęcia pozalekcyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bodziec finansowy pobudzający uczniów do pracy, - wzrost aspiracji edukacyjnych i aktywność uczniów.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Duża liczba uczniów pochodzących ze środowisk społecznie zaniedbanych (byłe PGR-y). 	<ul style="list-style-type: none"> - Przedwczesne wypadnięcie z systemu edukacji poprzez negatywny wpływ środowiska oraz brak pozytywnych wzorców.

Analiza SWOT

**Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji Kluczowych
Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych
i rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Dobrze przygotowana i wykształcona oraz aktywna kadra pedagogiczna, - duży potencjał intelektualny kadry pedagogicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie i wdrożenie programów dostosowanych do zmieniającego się rynku pracy, - zmniejszenie bezrobocia wśród absolwentów.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Brak programów dostosowanych do rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kształcenie niedostosowane do potrzeb rynku pracy.

Analiza przeprowadzona w Powiatowym Urzędzie Pracy

Analiza SWOT

**Współpraca szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy
Znajomość wymagań, potrzeb i prognoz rynku pracy i ich uwzględnianie w pracy z uczniem**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Wysoki poziom wykształcenia uczniów wchodzących na rynek pracy (znajomość języków), - duża oferta edukacyjna, - możliwość korzystania z zajęć pozalekcyjnych (np. programy z EFS), - łatwy dostęp do informacji (Internet). 	<ul style="list-style-type: none"> - Zainteresowanie bezrobotnych podnoszeniem kwalifikacji, - staże, praktyki, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Brak efektywnej wymiany informacji pomiędzy urzędem a szkołami, - system edukacyjny nie przekazuje informacji o rynku pracy, umiejętności poruszania się na rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost bezrobocia i pogłębiające się zjawisko dziedziczenia bezrobocia, - kryzys gospodarczy.

Analiza przeprowadzone wśród nauczycieli

Analiza SWOT

Współpraca Szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy

Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy oraz ich uwzględnianie w pracy z uczniem

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie specjalistycznych zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w zakładach pracy, - współpraca z pracodawcami przy ustalaniu kierunków kształcenia zawodowego na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, - zacieśnienie związków (współpracy) między szkołą a pracodawcami, - lepsza komunikacja pomiędzy obiema stronami, - tworzenie klas o profilach/zawodach deficytowych dla lokalnego i regionalnego rynku pracy, - likwidowanie klas o profilach przygotowujących przyszłych pracowników w zawodach nadwyżkowych, - stały kontakt z pracodawcami. 	<ul style="list-style-type: none"> - Absolwenci szkół Technikum i ZSZ często znajdują zatrudnienia w zakładach pracy, w których odbywali praktyczną naukę zawodu. Są to jednak absolwenci, którzy wykazali się kwalifikacjami i umiejętnościami w danym zawodzie, - miejsca praktyk dla uczniów szkoły, - miejsca pracy dla przyszłych absolwentów, - zmniejszanie bezrobocia w regionie.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Brak stałego monitoringu rynku pracy wraz z informacją o zapotrzebowaniu na umiejętności i kwalifikacje; - brak współpracy szkół z doradcami zawodowymi, aby umożliwić młodzieży świadomy wybór kierunku kształcenia i właściwe zaplanowanie ścieżki kariery zawodowej; - wybór kierunku kształcenia absolwenta gimnazjum nie jest podyktowany potrzebami rynku pracy, - tworzenie klas o profilach/zawodach nadwyżkowych w ujęciu lokalnego i regionalnego rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nie ma gwarancji zatrudnienia absolwenta w wyuczonym zawodzie po ukończeniu technikum, ze względu np. na zmiany potrzeb rynku pracy, może zaistnieć rozbieżność pomiędzy potrzebami rynku pracy przed rozpoczęciem i zakończeniem nauki w technikum, - występuje nasycenie rynku pracy absolwentami szkół w wielu dziedzinach, przy jednoczesnym niezaspokojonym zapotrzebowaniu w innych kierunkach, - o profilu kształcenia decydują najczęściej zasoby kadrowe oraz wyposażenie szkoły, a nie potrzeby rynku pracy, - zwiększanie bezrobocia w regionie w przypadku „promowania” zawodów nadwyżkowych.

Analiza SWOT

Współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych

Wykorzystywanie wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Stała współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych, – wzajemne informowanie na temat analiz wyników egzaminów zewnętrznych – maturalnych, potwierdzających kwalifikacje zawodowe, – wprowadzenie do programów nauczania języka obcego zawodowego; – udział w lekcjach koleżeńskich, – dostosowanie tematyki zajęć na przedmiotach ogólnokształcących do specyfiki zawodu wybranego przez ucznia, – wprowadzenie słownictwa zawodowego na lekcjach języków obcych, – lepsze przygotowanie merytoryczne ucznia do wykonywania wybranego zawodu, a tym samym lepszy start w przyszłość, – większe szanse zaistnienia na lokalnym lub regionalnym rynku pracy, – większa szansa znalezienia pracy w swoim zawodzie po ukończeniu szkoły, – niektórzy nauczyciele uczą zarówno przedmiotów ogólnych, jak i zawodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opracowanie podstaw programowych, dających możliwość wykorzystanie wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych, – zwiększenie atrakcyjności szkoły wśród absolwentów gimnazjów.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Brak spójności pomiędzy kształceniem ogólnym i zawodowym, – niedostosowanie tematyki zajęć na przedmiotach ogólnokształcących do specyfiki zawodu wybranego przez ucznia, – gorsze przygotowanie merytoryczne ucznia do wykonywania wybranego zawodu, a tym samym lepszy start w przyszłość, – mniejsze szanse zaistnienia na lokalnym lub regionalnym rynku pracy, – mniejsza szansa znalezienia pracy w swoim zawodzie po ukończeniu szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszenie atrakcyjności szkoły wśród absolwentów gimnazjów.

Analiza SWOT

**Kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe uczniów oraz absolwentów szkoły
Pobudzanie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych
oraz przygotowanie młodzieży do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie bazy szkoleniowej, modernizacja pracowni szkolnych, - motywowanie uczniów do udziału w konkursach, turniejach i olimpiadach przedmiotowych, - udział uczniów w projektach edukacyjnych; - organizowanie zajęć dodatkowych uczniami zdolnymi oraz zajęć wyrównawczych z uczniami mającymi problemy w nauce, - języki obce: wprowadzenie/poznanie słownictwa zawodowego (lub jego elementów) równie jest poszerzeniu wiedzy ucznia w temacie wybranego przez siebie zawodu (lub jego elementów), - języki obce: znajomość słownictwa zawodowego (lub chociażby jego elementów) zwiększa „atrakcyjność” absolwenta na rynku pracy, - wielu uczniów uzupełnia swoje kwalifikacje w szkole uzupełniającej lub policealnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Podjęte działania przez nauczycieli i dyrekcję szkoły (wymienione w silnych stronach) dają szansę na rozwijanie zainteresowań uczniów, pobudzanie ich aspiracji edukacyjnych, - zwiększenie zdawalności egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, - sukces absolwentów na lokalnym lub regionalnym rynku pracy to również sukces i dobra „wizytówka” szkoły, - szkoła policealna i uzupełniająca w tym samym Zespole Szkół zachęca do kontynuowania nauki, ponieważ zna się już szkołę i nauczycieli.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Języki obce: nieznanomość słownictwa zawodowego (lub jego elementów) przez ucznia powoduje uszczuplenie jego wiedzy w temacie wybranego przez siebie zawodu (lub jego elementów), - języki obce: nieznanomość słownictwa zawodowego (lub chociażby jego elementów) zmniejsza „atrakcyjność” absolwenta na rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Porażka absolwenta i „nieodnalezienie” się na lokalnym lub regionalnym rynku pracy zmniejsza atrakcyjność szkoły w mniemaniu absolwentów gimnazjów.

Analiza SWOT

Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych i rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych oraz lokalnego i regionalnego rynku pracy pozwoli na lepsze przygotowanie uczniów do egzaminów zawodowych i zwiększenie ich „atrakcyjności” na rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> Trafna i wartościowa oferta programowa szkoły to „magnes” na absolwentów szkół gimnazjalnych.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> Nieumiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych oraz lokalnego i regionalnego rynku pracy nie pozwoli na lepsze przygotowanie uczniów do egzaminów zawodowych i zaszkodzi zwiększeniu ich „atrakcyjności” na rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> Nietrafiona oferta programowa szkoły zmniejsza zainteresowanie szkołą wśród absolwentów szkół gimnazjalnych.

Analiza SWOT

Charakterystyka uczniów Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy pozwoli uczniom lepiej i trafniej dobrać typ szkoły, a tym samym wybrać przyszły zawód, trafnie wybrany typ szkoły/zawód to zwiększenie motywacji ucznia do nauki i zgłębiania wiedzy w obranym przez siebie kierunku kształcenia, lepsze perspektywy ucznia na przyszłość (tj. większa szansa na znalezienie pracy po ukończeniu szkoły). 	<ul style="list-style-type: none"> Nieznajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy przeszkodzi uczniom właściwie i trafnie dobrać typ szkoły, a tym samym wybrać przyszły zawód, niewłaściwie wybrany typ szkoły/zawód to zmniejszenie motywacji ucznia do nauki i zgłębiania wiedzy w obranym przez siebie kierunku kształcenia, gorsze perspektywy ucznia na przyszłość (tj. mniejsza szansa na znalezienie pracy po ukończeniu szkoły).
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> Nieznajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy przeszkodzi uczniom właściwie i trafnie dobrać typ szkoły, a tym samym wybrać przyszły zawód, niewłaściwie wybrany typ szkoły/zawód to zmniejszenie motywacji ucznia do nauki i zgłębiania wiedzy w obranym przez siebie kierunku kształcenia, gorsze perspektywy ucznia na przyszłość (tj. mniejsza szansa na znalezienie pracy po ukończeniu szkoły). 	<ul style="list-style-type: none"> Porażka absolwenta na rynku pracy może być uznane za porażkę szkoły (nieumiejętność przygotowania uczniów do wymogów rynku pracy).

Analizy przeprowadzone wśród uczniów

Analiza SWOT

**Kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły
Pobudzanie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych
oraz przygotowanie młodzieży do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Uczestniczenie w zajęciach pozalekcyjnych - mobilność, - znajomość języków obcych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość otrzymania odpowiedniej pracy, stypendium, - zmiana programów szkolnych, - programy, szkolenia, dodatkowe lekcje, praktyki.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Brak chęci do dalszej nauki, - mała liczba godzin do praktycznego wykonywania zawodu, - zbyt duża liczba godzin lekcyjnych, za mało czasu na naukę (późne powroty do domu), - nieumiejętność pracy w grupie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak miejsc na uczelniach, - brak środków finansowych do korzystania z dalszej nauki, - rywalizacja, brak szkoleń, kursów, - bezrobocie.

Analiza SWOT

Charakterystyka uczniów

Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Znajomość podstaw języków obcych (j. niemiecki, j. angielski) - miesięczne praktyki, - poszerzanie wiedzy w kółkach zainteresowań, - dobre przygotowanie pod względem teoretycznym, - zaplanowanie przyszłej kariery zawodowej - znajomość istoty i funkcjonowania rynku pracy, - chęć rozwoju uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ułatwia znalezienie pracy w renomowanych firmach, - zdanie dobrze egzaminów zawodowych, - zakładanie własnych przedsiębiorstw.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Zbyt mała liczba praktyk zawodowych, - mało spotkań z przedsiębiorcami, - brak doświadczenia, - brak chęci do pracy i podnoszenia swoich kwalifikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wysoka konkurencja na rynku pracy i studiach (wiele osób na jedno miejsce), - młodzi ludzie nie do końca wiedzą, co chcą robić w przyszłości, i kształcą się w nieodpowiednim dla siebie kierunku, - zmęczenie spowodowane licznymi zajęciami, - likwidowanie firm, - bezrobocie.